

Konsernihallinto/omistajaohjaus, 5.2.2021, Dnro TRE:938/02.04.04/2021

Lainanottosuunnitelma

1.	Tiedot lainan ottajasta	1
1.1.	Lainan ottaja	1
1.2.	Päätökset lainojen ottamisesta	1
1.3.	Lainojen raportointi	2
2.	Ottolainaus	2
2.1.	Nykyiset korolliset velat	2
2.2.	Rahoitusriskien hallinta	3
2.3.	Korko- ja rahoitusmarkkinoista	4
3.	Uusien luottojen nostot 2021	5
3.1.	Rahoitustarve vuonna 2021	5

1. Tiedot lainan ottajasta

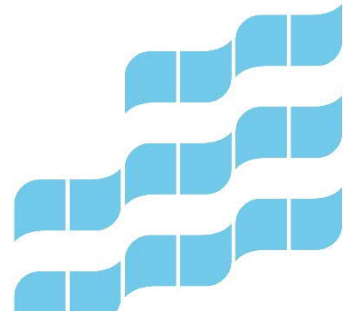
1.1. Lainan ottaja

Tampereen kaupunki, Y-tunnus 0211675-2, lainojen hoitajana konsernihallinto, omistajaohjausyksikkö.

Lainanottosuunnitelmassa käsitellään kaupungin korollisia velkoja, niiden tilaa ja tulevaa kehitystä. Tytäryhtiöt eivät ole mukana tarkastelussa. Korollisiin velkoihin luetaan kuuluvaksi kaikki sellainen taseen lyhyt- ja pitkäaikainen vieras pääoma, jota kaupunki on hankkinut ulkopuoliselta lainanantajalta toimintansa rahoittamiseksi ja josta sille maksetaan korkoa.

1.2. Päätökset lainojen ottamisesta

Rahoitus- ja takaustoiminnan periaatteet on hyväksytty valtuustossa 16.9.2019. Nämä periaatteet linjaavat yleisellä tasolla lainanottoa ja sitä tarkentavat vuosittain laadittavat lainanottosuunnitelmat. Valtuuston hyväksymissä uusissa periaatteissa täsmennettiin kaupungin rahoitustoiminnan periaatteita ja tavoitteita sekä riskienhallintaa. Kaupungin hallintosäännön mukaan konsernijohtaja hyväksyy lainanottosuunnitelmat sekä päättää talousarviolainojen ottamisesta, konsernitilin hallinnoinnista ja korkoriskien hallintaan solmittavista johdannaisso-
pimuksista. Konsernihallinnon toimintasäännöllä konsernijohtaja on delegoinut konsernitilin hallintointiin ja johdannaisso-
pimuksiin liittyvän päätösvallan tois-
taiseksi liiketoiminta- ja rahoitusjohtajalle.

1.3. Lainojen raportointi

Lainakannan kehityksestä raportoidaan taulukkomuodossa kuukausittain pormestarille, konsernijohtajalle ja sisäiselle tarkastukselle. Tämän lisäksi lainakannan kehityksestä raportoidaan kaupunginhallitukselle talousraporttien yhteydessä. Kaupunginhallitukselle laaditaan myös kerran vuodessa laajempi yhteenvedo lainakannasta ja sen kehityksestä tilikauden päättymisen jälkeen.

Lainatietoja raportoidaan ja ylläpidetään Kuntarahoituksen Apollo-ohjelmalla, johon Kuntarahoitus ylläpitää omien lainojensa ja kuntatodistusohjelmansa tiedot. Muilta rahoittajilta otettujen lainojen tietoja ylläpitää omistajaohjausyksikkö.

2. Ottolainaus

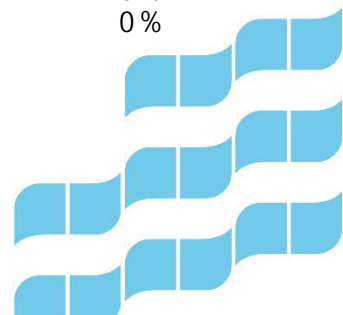
2.1. Nykyiset korolliset velat

Kaupungin korolliset velat koostuivat viime vuodenvaihteessa rahalaitoslainoista ja tytäryhtiölainoista. Joukkolainoja tai lyhytaikaisia kuntatodistuksin nostettuja lainoja ei tilinpäätöshetkellä ollut.

Kaupungin merkittävin yksittäinen rahoittaja on edelleen Kuntarahoitus Oyj, jonka toiminta- ja kilpailukyky on säilynyt korkeana rahoitusmarkkinoiden epävarmoinakin aikoina. Toinen huomattava rahan lähde on ollut omilta konserniyhtiöiltä konsernitilin kautta saatu sisäinen velka. Tämä optimoi tehokkaasti konsernin pääoman käytön ja pitää korkovirrat osaltaan konsernin sisällä. Huomattavaa on myös perinteisen pankkirahoituksen olematon rooli Tampereella.

Viime vuosina on erityisluottolaitosten, kuten Euroopan Investointipankin ja Euroopan Neuvoston Kehityspankki CEB:n rooli kasvanut vahvasti. Nämä, kuten myös Kuntarahoitus Oyj, kykenevät vahvan luottoluokituksen ansiosta edulliseen varainhankintaan ja edelleen luotottamaan asiakkaitaan kilpailukykyiseen hintaan pitkillä maturiteeteilla. Myös joukkolainamarkkinan kiinnostus suomalaisia kuntia kohtaan on korkealla ja lainaehdot kilpailukykyisiä, tosin lainojen maturiteetti rajautuu keskipitkiin 4-6 vuoden mittoihin, jolloin se ei kohtaa kuntien pitkäaikaisten investointien kanssa.

Kaupungin rahoittajat (t€):	914 729	100 %
Kuntarajoitus Oyj	305 598	33 %
Tytäryhtiöt	221 068	24 %
Euroopan Investointipankki	210 000	23 %
CEB Council of Europe Development Bank	107 846	12 %
NIB Pohjoismaiden Investointipankki	43 548	5 %
Deutsche Pfandbriefbank AG	26 667	3 %
Tampereen kaupungin henkilöstökassa	3	0 %
Kuntatodistukset	0	0 %

2.2. Rahoitusriskien hallinta

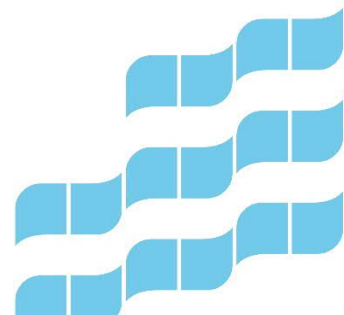
Tampereen kaupunki toteuttaa varainhankintaansa euromääräisillä lainoilla. Pääasiassa lainat toteutetaan kahdenvälisillä velkakirjalainoilla, leasing-sopimuksilla tai pankkien välittämällä joukkovelkakirjalainoilla, jotka tyypillisesti myydään instituutiosijoittajille. Suurten hankkeiden rahoituksessa voidaan harvita myös elinkaarimalleihin sisältyviä rahoituksia.

Lyhytaikaista rahoitusriskiä (alle 12 kuukautta) hallitaan ylläpitämällä soveltuvaan likviditeettipuskuria tilvarojen muodossa sekä ottamalla tarvittaessa lyhytaikaista velkaa kuntatodistusmarkkinalta. Likviditeetin hallinta perustuu Monetra Pirkanmaa Oy:n ylläpitämään konsernin kassaennustejärjestelmään, jonka tuotaman tiedon perusteella mm. ajoitetaan lainannostot ja muut toimenpiteet. Kuntatodistukset tarjoavat joustavan ja edullisen lyhytaikaisen rahoitusinstrumentin likviditeetin hallintaan. Kuntatodistusten enimmäismaturiteetti on yksi vuosi ja niitä voidaan laskea liikkeelle valtuuston talousarviopäätöksen mukaan samanaikaisesti enintään 60,0 milj. euroa.

Hallitakseen pitkäaikaista jälleenrahoitusriskiä kaupunki hajauttaa varainhankinnan maturiteeteiltaan, instrumenteiltaan ja rahoittajapohjaltaan. Varainhankintaa ja takaisinmaksuohjelmia tehdään siten, että ajallisia ylisuuria jälleenrahoituksen riskikeskittymiä ei pääse syntymään. Kaupungin varainhankinnassa ylläpidetään toimivia rahoittajasuhteita kotimaassa ja kansainvälisesti, jolloin turvataan erilaisissa markkinaolosuhteissa suurtenkin rahoitustarpeiden tehokas toteutus. Kaupunki hankkii tyypillisesti pitkäaikaista rahoitusta 5-25 vuoden maturiteeteissa. Tavoitteena on tasainen ja keskittymiä välttävä takaisinmaksuaikataulu sekä markkinaolosuhteiden tehokas hyödyntäminen.

Korollinen velka altistaa kaupungin korkoriskille, jota pyritään hallitsemaan aktiivisin toimin. Korkoriskillä tarkoitetaan markkinakorkojen muutoksesta aiheutuvaa epävarmuutta kaupungin korkomenoissa ja tuloksessa tulevaisuudessa.

Valtuusto on rahoituksen ja sijoitustoiminnan periaatteissa asettanut velan korkoriskiä koskevaksi strategiseksi tavoitteeksi korkomenojen ennustettavuuden parantamisen ja markkinakorkojen heiluntaa pienemmän korkomenojen vaihtelun saavuttamisen. Keskeinen käytännön periaate on eriyttää pääosin johdannaisinstrumentein toteutettava korkoriskin hallinta varainhankinnasta, joka sen johdosta toteutetaan pääsääntöisesti vaihtuvakorkoisena. Korkojohdannaisopimuksilla tavoitellaan osan korkoriskistä poistamista tai pienentämistä muun muassa käyttämällä koronvaihtosopimuksia, joissa maksetaan kiinteää ja saadaan vaihtuvaa korkoa. Tällaisten sopimusten taloudellinen vaikutus vastaa lainojen muuttamista vaihtuvakorkoisista kiinteäkorkoisiksi.

Siltä osin kuin lainoihin sisältyvää korkoriskiä on rajattu johdannaissopimuksin, joudutaan hyväksymään laskennallinen korkohintariski, jolla tarkoitetaan korkotason muutoksen vaikutusta tehdyn kiinteäkorkoisen sopimuksen arvoon. Mikäli kaikki lainat pidettäisiin vaihtuvakorkoisina, altistuisi kaupunki taas korkovirtariskille eli markkinakorkojen muutokselle ja korkomenojen ennustettavuus heikkenisi. Korkovirtariskin hallintaa voidaan toteuttaa kiinteäkorkoisilla lainoilla, koronvaihtosopimuksilla, korko-optioilla tai edellisten yhdistelmällä siten, että sopimusten toteutuminen johtaa riskin pienenemiseen sovitussa rajoissa. Johdannaissopimusten maturiteetti voi olla huomattavastikin keskimääräisiä lainamaturiteetteja pidempi, sillä kaupungin korollisen velan määrä on tulevaisuudessa voimakkaasti kasvussa. Talousarvioon sisältyvän suunnitelmakauden (2022-2024) päätteeksi kaupungilla arvioidaan olevan korollista tasevelkaa noin 1 442 milj. euroa. Lisäksi suunniteltujen investointien taloudellinen pitoaika on selvästi velkamarkkinoiden toimivia maturiteetteja pidempi, jolloin valtaosa lainoista tullaan jälleenrahoittamaan, ja riskin pitkään rajaaminen on perusteltua.

Lainasalkun suojausaste (seuraava koronkiinnitys > 12 kuukautta) pyritään valtuuston päätöksen mukaisesti pitämään 40-60 prosentissa siten, että suojausasteen profiili on tulevaisuudessa laskeva. Tällöin kaupungilla on aina mahdollisuus hyötyä osalla rahoituksesta myös korkojen laskusta tai mahdollisuus tehdä tulevaisuudessa uusia sopimuksia. Suojausasteen määrittäminen tehdään korkotermiinien mukaisesti laskettuna ja huomioiden myös ehdolliset suojat markkinoiden ennustaman mukaisesti. Suojausasteen laskennassa ja ylläpitämisessä huomioidaan kaupunginvaltuuston hyväksymien taloussuunnitelmien mukainen odotus korollisen velan määrän kehityksestä sekä rahoitusleasing-sopimusten pääoma. Johdannaissopimuksissa suositaan rakenteita, jotka pitkällä aikavälillä tasaavat ja/tai alentavat kaupungin korkomenoja ja pienentävät menojen volatiliiteettia. Sopimusten maksettava enimmäiskorko on oltava tiedossa sopimusta tehdessä. Mainitut tavoitteet johtavat siihen, että korkeiden euribor-korkojen aikaan kaupunki saa säästöä, mutta matalien korkojen aikana sopimuksista joudutaan maksamaan kiinteän koron ja vaihtuvan markkinakoron erotusta.

2.3. Korko- ja rahoitusmarkkinoista

Äärimmäisen poikkeuksellisenä vuotena 2020 Euroopan Keskuspankki, kuten lähes kaikki muutkin isot keskuspankit, on päättänyt erittäin suurista arvopapereiden osto-ohjelmista. Näiden tarkoituksena on ollut pitää raha liikkeessä ja pitkät valtionlainakorot matalina. Keskuspankin ostojen seurauksena korot painuivatkin ennätysalalle. On selvää, että elämme poikkeuksellisessa rahamarkkinalaboratoriossa, josta hallittu ulospääsy saattaa olla vaikeaa. Uusi tyhjästä luotu raha ei voi aikanaan olla näkymättä jossain ja kuluva talvena puheet tulevaisuuden inflaatiosta ja korkeammista koroista ovat heränneet. Toiseksi Euroopan korkomarkkinat hinnoittelevat maltillista ja hidasta korkojen

nousua. On todennäköistä, että lyhyet korot ovat hyvin matalalla vielä jonkin aikaa, mutta pitkien korkojen nousu saattaa yllättää ja toteutua markkinaennusteita suurempana ja nopeampana.

Kaupungin velanhankinnan kannalta ovat erityisluottolaitokset, kuten Kuntarahoitus Oyj, Euroopan Investointipankki ja Euroopan Neuvoston kehitys pankki CEB, nousseet merkittävään asemaan. Näiden varainhankinta on korkean luottoluokituksen turvin edullista ja ne kykenevät tarjoamaan asiakkailleen pitkiä ja ehdoiltaan kilpailukykyisiä luottoja. Kaikkiin luottolaitoksiin on kohdistunut entistä suurempaa sääntelyä ja pääoman käytön valvontaa, mikä on nostanut sekä velkapääoman hintaa että kiristänyt saatavuutta ja lyhentänyt maturiteetteja. Erityisesti tämä on tuntunut liikepankkien toiminnassa.

Kotimainen joukkolainamarkkina toimii myös hyvin, tosin laina-ajat rajoittuvat 5-7 vuoteen, eivätkä ne siksi ole hyvä ratkaisu kaupungin perusrahoituksessa. Niiden käyttö varainhankinnan hajautuksen ja asiallisen hinnoittelun ansiosta on kuitenkin syytä pitää mahdollisuutena.

Kuntatodistusmarkkina toimii alle vuoden mittaisissa maturiteeteissa erinomaisesti ja se mahdollistaa tehokkaan lyhytaikaisen lainauksen maksuvalmiuden ylläpitämiseen.

3. Uusien luottojen nostot 2021

3.1. Rahoitustarve vuonna 2021

Vuonna 2021 kaupungin korollisen velan odotetaan kasvavan 126,4 milj. euron verran ja vuoden lopussa velkaa olisi siten noin 1 041 milj. euroa. Tämän lisäksi arvioidaan rahoitusleasing-vastuita olevan lähes 100 milj. euroa, joten koko korollinen vieras pääoma nousee yli 1 100 milj. euron. Velan kasvu johtuu ennen kaikkea kasvavan kaupungin suurista investointitarpeista ja investointien tulorahoitus-osuuden matalasta 36 prosentin tasosta talousarviossa.

Valtuustoon nähden talousarviossa on sitovaa pitkäaikaisten korollisten velkojen muutokset. Lyhytaikaisten velkojen muutos, mitä mm. lainat tytäryhtiöiltä ja kuntatodistukset edustavat, eivät ole sitovia. Tytäryhtiöiden tilivarojen muutoksia kaupunki ei omilla päätöksillään edes voi säädellä.

Alkaneen vuoden bruttorahoitustarve on 145 milj. euroa ja vanhojen lainojen lyhennyksiä on 18,6 milj. euroa. Vuoteen lähettäessä kaupungin maksuvalmius on poikkeuksellisen korkea ja lainannostotarvetta ei ole nähtävillä ainakaan talven aikana. Kaupungilla ei tällä hetkellä ole sovittuna puitelainasopimuksia Euroopan Investointipankin eikä Council of Europe Development Bankin (CEB) kanssa. Tosin keskustelut jälkimmäisen kanssa on aloitettu. Kuntarahoitus Oyj:n

rahoitusmahdollisuudet ovat erinomaiset, vaikka heidän kanssaan ei puiteohjelmia olekaan. Tampereen kaupungin rahoitukselliset valmiudet vuoteen 2021 ovat hyvät ja velkarahoituksen saatavuus on erinomainen tällä hetkellä. Uudet luotot voidaan nostaa joko lyhennysohjelmaisina tai kerralla takaisin maksettavina. Pääsääntöisesti luotot nostetaan vaihtuvakorkoisina.

Talousarvion pitkäaikaisen luotonottovaltuuden lisäksi lyhytaikaisia luottoja saa olla kulloinkin enintään 60 milj. euroa. Tätä lyhytaikaista tarvetta varten kaupungilla on neljä kuntatodistusohjelmaa eri rahoituslaitoksissa.

Rahoituslaitosten perinteisten velkakirjalainojen vaihtoehtona kaupunki voi hankkia rahoitusta myös uuden joukkovelkakirjalainan liikkeeseenlaskulla.

